

Utfyllende høringsuttalelse fra Valdres - Overføring av skatteoppkrevingen til Skatteetaten

1. Innledning

Vi viser til høringsbrev av 01.12.2014 og til eget brev fra departementet til kommunene av 04.12.2014 om at også vi er høringsinstans i spørsmålet om å overføre skatteoppkreveren til Skatteetaten. Frist for høringsuttalelser er satt til 02.03.2015.

Valdres består av de 6 kommunene Sør-Aurdal, Etnedal, Nord-Aurdal, Vestre Slidre, Øystre Slidre og Vang. Fra og med 1. november 2011 ble skatteoppkreverne fra samtlige kommuner slått sammen til et felles skatteoppkreverkontor.

Skatteoppkreveren for Valdres består av 7 ansatte fordelt på 6 årsverk og har sitt tilholdssted i Skattens Hus på Leira i Nord-Aurdal, der de er samlokalisert med Skatt øst.

Samlokaliseringen mellom skatteoppkreverne og skatt øst er en god og publikumsvennlig løsning.

2. Skatteoppkreverkontoret er viktig for Valdres, fordi...

Vi jobber aktivt og preventivt for å sikre at arbeidsgiverne i Valdres-kommunene innberetter riktig grunnlag. Vår kontorkontroll innebærer synlig og merkbar aktivitet overfor arbeidsgiverne. Vi purrer når vi ikke mottar oppgaver og vi kontakter dem pr telefon når vi ser at de har innberettet feil. Det bidrar til at våre arbeidsgivere innberetter riktig grunnlag og gjennomfører, beregner og innbetaler korrekt forskuddstrekk, utleggstrekk og arbeidsgiveravgift. Det er dette arbeidet og nærheten til innbyggerne, kombinert med forskuddsordningen, som gir dagens gode resultater.

Vi mener at vår nærhet til innbyggerne og vår lokalkunnskap i stor grad bidrar både til forskuddsordningens suksess og til de gode resultatene for innkreving av de andre skattartene. Lokalkunnskap og nærhet til skyldner gjør det enklere å utøve klokt skjønn.

Vi får tilbakemeldinger fra arbeidsgivere og skatteytere som føler det trygt og enkelt å kontakte oss i nærmiljøet, kontra det «å bli satt over fra den ene telefonen til den andre uten å vite hvem man snakker med». Kommunikasjon mellom skatteoppkrever og skatteyter er grunnleggende, og nærhet er utvilsomt positivt for kommunikasjon.

Nærheten til skattesubjektene er også viktig i kampen mot svart økonomi. Vår lokale tilstedeværelse som kontrollinstans har en klar preventiv effekt. Dersom skatteoppkreveren statliggjøres og sentraliseres, vil avstanden mellom kontrollinstansen og kontrollsubjektene øke i vesentlig grad. Mange kommuner og byer vil ikke ha noen kontrollinstans overhodet. For Valdres vil nærmeste kontrollinstans være Gjøvik. Vi vurderer denne økte avstanden som en betydelig risikofaktor for økt svart økonomi og arbeidslivskriminalitet. Rettssikkerheten for skatteyterne vil svekkes og skyldnere vil lett oppleve en gigant av en kreditor som usynlig, fjern, vanskelig å kommunisere med og mer firkantet og aggressiv i sin pågang.

I den andre enden av skalaen er det også vår erfaring at nærheten til innbyggerne er viktig for å bistå de vanskeligstilte skattyterne; de som ikke alltid kan hjelpe seg selv eller som av andre grunner ikke kan ivareta sine egne interesser. Nærhet og lokalkunnskap er viktig også for å forstå og hjelpe de som trenger det mest. Ved en sentralisering av skatteoppkrevingen vil ikke denne gruppen få mulighet til å møte «sin» saksbehandler og kunne få et tillitsforhold til denne. Viktigheten av å bli behandlet som et menneske må aldri undervurderes.

Skatteoppkreveren inngår i det totale økonomiske fagmiljøet i kommunen, og bidrar med viktig kompetanse. Erfaringsmessig vet man at kommunene fanger opp avvik fra forventet skatteinntang langt raskere enn man klarer på nasjonalt plan, og vil kunne justere driften vesentlig tidligere enn om man skulle ventet på statens offisielle skattetall.

3. Konsekvenser

I følge høringsbrevet fra Finansdepartementet av 1.12.2014 foreslås oppgavene løst i færre og større enheter med bedre fagmiljøer. Antall kontorsteder reduseres fra 288 til 27, og oppgavene løses med inntil 526 færre årsverk. Dette skal tilsvare en årlig innsparing på 370 millioner kroner, fordelt på 300 millioner i lønnskostnader og 70 millioner i kontorplasser og systemkostnader.

Vi mener at en statliggjøring i tråd med den meget stramme skisserte tidsrammen innebærer risiko for både kortsiktig og langsiktig provenytap, reduksjon av nødvendig kompetanse i vår kommune og et uheldig personalløp med fare for tap av nøkkelpersonell.

Pr i dag finnes det ikke noe felles IT-systemer for moms, skatt, særavgifter og statens innkrevingssentral. Det må derfor utvikles nye systemer før det kan beregnes en økonomisk gevinst av en sentralisering. Til sammenligning er det nå 10 år siden Danmark hadde en tilsvarende reform som nå forespeiles i Norge, og de er enda ikke i mål med å lage et nytt system. Der har også restansene eskalert fra 50,1 milliarder i 2006 til 81,8 milliarder i 2012*. Innføringen av skatteoppkrevernes IT-system, SOFIE, har ikke medført vesentlig bedre innfordringsresultat, da skatteoppkreverne hadde meget gode resultat også før SOFIE ble innført.

Dagens kommunale skatteinnkreving er svært effektiv. På sammenlignbare områder er de kommunale innkreverne mer effektiv enn de statlige. Som eksempel kan nevnes at kommunens desentraliserte innkreving av arbeidsgiveravgift har et resultat på 99,8 %, mens statens

sentraliserte innkreving av merverdiavgift er mindre effektiv med et resultat på 99,4 %. Dette ifølge Finansdepartementet, Statsbudsjettet 2015. Her betyr små desimaler store summer; noen tidelers endring tilsvarer flere hundre millioner kroner!

Et samlet tapsproveny er anslått til totalt 1.560 millioner kroner*. Med disse resultatene bør det heller vurderes om ikke de kommunale skatteinnkreverne kanskje burde overta innkrevingen av merverdiavgift isteden.

Det er også meget betenkelig at den myndigheten som fastsetter kravet, også er den som skal kreve inn samme krav. Er skatteyter uenig med fastsettelsesmyndigheten, kan skatteoppkreverkontoret fungere som et bindeledd mellom partene. Hensynet til rettssikkerheten tilsier at det må være avstand mellom den som fastsetter og den som krever inn skatten. Dette er også slått fast som et grunnleggende prinsipp i tidligere utredninger og Stortingsbehandlinger av skatteoppkrevingen.

Som et av mange eksempel kan nevnes en skatteyter fra vårt distrikt som tok kontakt med oss fordi han ikke maktet å betale restskatten på nærmere kr 30.000. Han er pensjonist og ikke så ressurs-sterk. En gjennomgang av hans avregning viste at han hadde krav på skattebegrensning på grunn av lav inntekt. Dette er noe den enkelte skatteyter selv må søke om å få. Via Skattehjelpen fikk vi korrigert avregningen, og den blakke pensjonisten fikk til gode nærmere kr 15.000. En lykkelig løsning for skatteyteren, som trodde han ville få mange måneder med utleggstrekk i pensjonen sin.

Den anførte bemanningsreduksjonen er ikke sannsynlig. Forventede gevinster av fagsystemet SOFIE er allerede hentet ut, slik at for de sakene som behandles manuelt, som vil være de samme sakene uansett organisering, er utøvelse av lokalt skjønn et mål og en forutsetning for et godt og riktig resultat. Dette viktige aspektet synes ikke belyst i høringsdokumentene.

*= Hentet fra bladet Kommunal økonomi

4. Alternativer

Vi mener forslaget om statliggjøring og sentralisering er et eksempel på uheldig distriktpolitikk fordi nærhet og lokalkunnskap er spesielt viktig i denne saken. Forslaget innebærer en uhensiktsmessig sentralisering, når lokal skønnsutøvelse og lokalkunnskap er mye av forklaringen på dagens gode resultater.

Vi mener Skatteoppkreveren for Valdres selv har best kompetanse og forutsetning for å samarbeide med og håndtere vårt lokale næringsliv og våre innbyggere innenfor høringens foreslåtte områder.

Vi vil også påpeke at spørsmålet om organiseringen av skatteoppkreveren er mest naturlig å behandle i den varslede kommunereformen.

5. Oppsummering

Vi mener dagens kommunale løsning er den beste da den gir svært gode resultater og fremstår som en effektiv organisering.

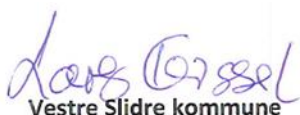
Interkommunale samarbeid, slik Skatteoppkreveren for Valdres har etablert, kan ikke slik Finansdepartementet antyder, tas til inntekt for at kommunene ikke lenger vektlegger nærhetsprinsippet i skatteinnfordringen. Snarere er dette et uttrykk for at kommunene vil oppnå best mulig innfordringsresultater, med effektiv ressursbruk, samtidig som hensyn som nærhet, rettssikkerhet m.v. ivaretas på en tilfredsstillende måte.

Forslaget som foreligger nå er mangelfullt utredet mht gevinster, og med klar risiko for provenytab. Høringsdokumentet gir i liten grad noen begrunnelse hvorfor skatteoppkreverfunksjonen skal overføres, og hvorfor det skal skje uten at nødvendig IT-utstyr er på plass. Dagens IT-utstyr kan pr i dag ikke kommunisere med hverandre, og det er vanskelig å se at det da kan gi de helt store innsparingene.

Skatteoppkreverkontoret har gode resultater, og Valdres som region tåler ikke å miste flere offentlige arbeidsplasser.

Fagernes, 4. februar 2015

Med hilsen fra
Valdres Natur- og Kulturpark v/ ordførere

Lars Gjesse
Vestre Slidre kommune

Øystre Slidre kommune

Vang kommune

Inger Torunn Kjosbøle
Nord-Aurdal kommune

Sør-Aurdal kommune

Etnedal kommune